

INSPIRASJON OG REFERANSEPROSJEKTER

Masteroppgave i arkitektur

VILLA NYHEIM

FORTID - NÅTID - FRAMTID

Solveig Bergstrøm

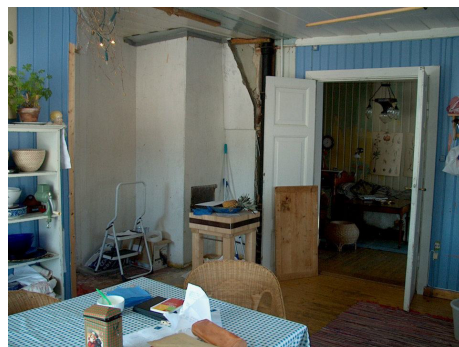
Høst 2012

Veiledere: Eir Grytli og Dag Nilsen

SVEINHAUG GÅRD

Sveinhaus gård ligger på Ringsaker. Økologisk korn- og gressproduksjon, løsdriktstall og pensjonat. Anlegget ble bygget som lystgård i 1850-årene. Hovedbygningen har gjennomgått en antikvarisk restaurering og gjenåpnet dørene for gjestene i 2008. Pensjonatet er åpent daglig i sommersesongen. Godværskafé i kjøkkenhagen.

Kilder: <http://www.sveinhauggard.no/> og <https://www.facebook.com/sveinhauggard>

VISNES HOTELL, STRYN

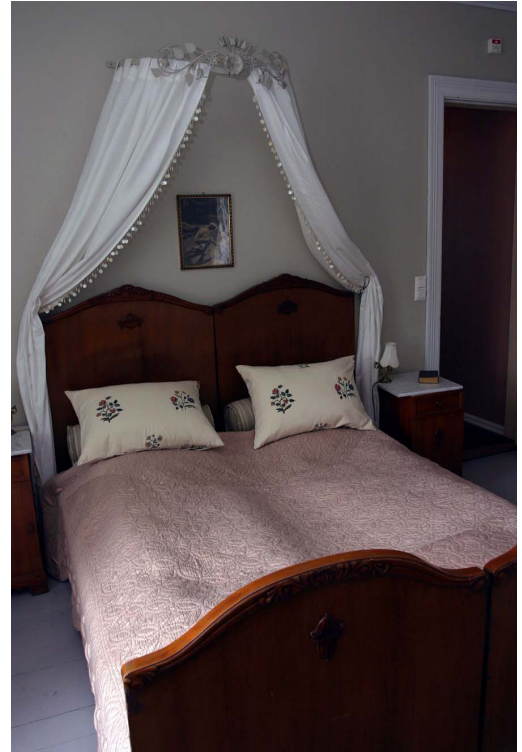

Opprinnelig fra 1850. Kraftig utvidet og påbygd i 1936, da det fikk det karakteristiske sveitserstilutseendet som det fremdeles har i dag. På grunn av at det holdt stengt fra 1957 til 1986 er mye av det originale i behold. I dag er hotellet pusset opp gradvis og tilbyr moderne komfort og et fokus på sunn, hjemmelaget mat og en avslappende atmosfære. Hotellet ligger sentralt til ved flere lakse- og ørretelver, i tillegg til gode områder for skiaktiviteter, klatring og brevandring.

Kilde: <http://visnes.no/>

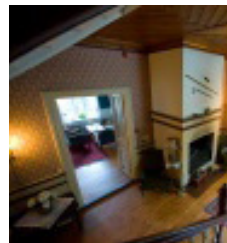

VILLA VISNES

Villa Visnes ble bygget i 1896 i karakteristisk dragestil. Bygningen var et førsteklasses hotell ved navn Hotel Central. Men allerede etter 20 år gikk hotellet konkurs. Deretter ble det drevet husmorskole i bygningen fram til 1965, før huset var både fabrikk og lager mens det ventet på å bli revet. Men i 1986 fikk ekteparet Walston kjøpe bygningen av Stryn kommune og restaurerte bygningen og ga den navnet King Oscars Hall. Riksantikvaren og lokale håndverkere bidro til at fasaden ble brakt tilbake til opprinnelig prakt med blant annet rekonstruksjon av tårnet. I 1999 overtok Visnes Hotel og ga bygningen navnet Villa Visnes. Nå drives huset med konferanse- og selskapslokaler, ti overnattingsplasser og flere leietakere som har sitt daglige virke i huset.

Kilde: <http://www.visnes.no/historievil.htm>

VISNES

**TAR VARE PÅ HISTORIEN
TILBYR HELHETLIGE OPPLEVELSER
FOKUS PÅ KVALITET
HAR PUSSET OPP, MEN DET
ER FORTSATT LYTT MELLOM
ROMMENE OG GANGEN, INGEN TV
PÅ ROMMENE OG HELLER INGEN
MINIBAR
DE TO HUSENE DRIVES SAMMEN
ALLE ROMMENE HAR EGET BAD**

LAKSESLOTTET LINDUM

Ligger på nordsida av Suldalslågen, ca 3 timer fra Stavanger. Bygget av engelskmannen Montagu Richard Waldo Sibthorp og kona Mabel Albinia Sutton. Stedet fikk navnet Lindum etter romernes navn på deres hjemsted Lindoln i England. Bygget rundt år 1880 - 1887.

Stort hus, de levde overdådig slik de var vant med hjemmefra. Sibthorp var rundhåndet, gav mat og penger til fattige, delte ut fisk til lensmann, prest og vanlige folk hvis han hadde fått for mye og betalte tjenerskapet godt. Sibthorps mistet det meste de eide i 1918 da første verdenskrig var slutt.

Lindum ble da omgjort til helsehjem for gutter. Den norske nasjonalforening mot tuberkolosen sitt lokallag i Stavanger, seinere kjent som Skipper Worse, kjøpet Lindum for 250 000 kr, og Lindum ble drevet som guttehem fra 1920 til 1944. Det var barn som kom fra slekter som var arvelig belastet av folk som lett bukket under av tuberkulose, den neste var de som direkte var utsatt for smitte i hjemmet, så var det de som hadde hatt en lungesykdom og ikke var riktig friske og deretter barn som var halvsyke og sleit med dårlig appetitt og hadde forsømt skolen. Noen kom dit også fordi mor eller far var døde av tuberkulose. Disiplinen var hard. Hvis man gjorde noe galt ble man prylt.

Tuberkolosen ble etter hvert bekjempet og etter krigen ble Lindum omgjort til hvilehjem for slitne husmødre. "Søker du hygge - søker du fred. Da er Lindum det rette sted." Det fungerte som hvilehjem fram til 1960-tallet. Deretter ble stedet et oppholdssted for pensjonister i kortere perioder, som et slags avlastningshjem på et trivelig sted. Utflukter, dans, leik, god mat, fiske, trim, sunt kosthold. For blant annet minstepensjonister som trengte litt ferie. Sleit med vedlikeholdet av det gamle huset. Pusset opp i 1977 og 1987. I 1994 måtte Skipper Worse legge ut Lindum for salg.

Flere eiere prøvde seg, men ikke før i 2001 kom det en kjøper som fikk til noe på Lindum. Rune Dramsdahl vil ta vare på Lindum og la flest mulig oppleve lakseslottet. Ideen er at Lindum skal gjenspeile noe av tidsånden fra storhetstiden da det ble snakket overklasseengelsk i gangene. Interiør og utsmykning må harmonere med dette. Ta vare på det som er igjen av eiendeler fra Sibthorps tid. Det holdes utstillinger og konserter, bilder av kjente kunstnere pryder veggene. Rommene har sjel og er vakkert utsmykket, men de er også bruksrom. Audiovisuelt utstyr er på plass, både offentlige og private foretak legger sine møter og konferanser til Lindum. Har store plenumsrom, grupperom og avkroker for samtaler. Har samlinger av eldre gjenstander. Ikke et fullverdig museum, men forteller historien. Nihulls golfbane. Pusser opp overnattingsrom. Lindum skal bevares slik det er, men stedet skal ikke stagnere.

Kilder: Per Lars Tronstad: Lakseslottet Lindum, Historien om et hus. 2008. Lakseslottet Lindum er utgiver. www.lakseslottet.no

Lakseslottet Lindum rundt år 1887. Bygget i firkantlaft/planklaft og uten utvendig kledning. Et stort hus og med veranda slik det sømmet seg for den engelske overklassen.

Bildet er tatt innendørs, det var relativt uvanlig. Lafteveggene var ikke kledd på innsiden, året er ca 1887. Bildet med fiskene viser at det var viktig å dokumentere god fangst. Menneskene på bildet er både kleppere og fiskere.

Dokumentering av bra fangst.

Fra venstre mot høyre: Gruppebilde på trappa år 1895 og 1901
Det var tydelig en vane å dokumentere årets tilstedeværende gjester. Ut ifra bildene ser det ut til at mange var på Lindum ved flere anledninger.

Bildet til venstre er et gruppebilde fra 1901. Bildet til høyre er fra ukjent år, men etter all sannsynlighet fra tida mellom 1920 og 1944 da Lindum ble drevet som guttehem.

Lindum i dag.

Kilde for alle bilder av Lakselottet Lindum: <http://www.lakselottet.no/histgal/index.html> Hentet 20.06.2012

SAMMENLIGNING AV LINDUM OG NYHEIM

Lindum ble bygget mye rundt 20 år tidligere enn Nyheim og muligens av en rikere familie, ettersom huset ser ut til å være en god del større og mer dekorert enn hva Nyheim er. Dette vises tydelig ved inngangsdøren der de fleste gruppebildene er tatt.

Konstruksjonsmåten ser ut til å være den samme på Nyheim og Lindum, med plankraft. Lindum var i starten ikke panelt. Dette kan være fordi det først ble moderne noen år senere.

Laks på utstilling har samme viktighet på Nyheim som på Lindum og viser hva som var i fokus på stedet.

Begge steder har også den obligatoriske verandaen.

Lindum har 24 dobbeltrom i soveromsfløyen, tilbygget som ble bygget til guttehemmet. Det eneste overnattingsrommet i hovedhuset er brudesuiten i det gamle lord-soverommet. Resten av hovedhuset brukes til kurs- og konferanselokaler. De har også en matsal i tilbygget.

Avstand til Stavanger er 3 timer, omtrent det samme som for Nyheim til Trondheim.

De fokuserer på mye ulikt for å rekke folk, blant annet:

Kunstutstilling: både en egen samling og varierende salgsutstillinger

Matauke i nærheten

Vinsmaking og tilberedning av dagens fangst på kjøkkenet

Kulturvandring langs den gamle pilgrimsleden

Tur med Suldalsdampen

Fiskeopplevelser

Merkede turløyper

Friskusløype

Samarbeidsleker for bedrifter/organisasjoner

Vedfyrt badestamp ved elvebredden

Grillfest med lokal fingermat

Laksesafari

Besøk på lokalt gardsbryggeri

Elveekspedisjon: kano- og flåtepadling med leirbål og pinnebrød

Fotojakt til veiløs gård

Besøk på Kvilldal - Nord-Europas største kraftstasjon

AUNAN LODGE

Aunan Lodge ligger ved elva Orkla i tilknytning til gården Aunan i Grindal i Rennebu kommune i Sør-Trøndelag. Gården har i dag leid ut all dyrkamark til andre gårdbrukere og driver kun med lakseturisme. Virksomheten startet i 2004 og eies og drives av tidligere englandsproff i fotball Vegard Heggem, som er oppvokst på gården. Det må vel være derfor at den ene hytta på eiendommen heter Anfield. Et gammelt potetlager er bygd om til restaurant og fellesrom og i fire hytter sørger for overnattingsfasilitetene. I tillegg har de en lagerbygningen og et lite hus for salg av fluer og annet fiskeutstyr.

De fleste ukene i sesongen selges som pakker som inkluderer guiding, overnatting og matservering. I to uker hver sommer gjør de unntak og selger fisket som selvhushold. Priser sommeren 2012: 3 døgn ca 7000,-, 4 døgn ca 9000,- og 7 døgn ca 14000,- Det inkluderer startguiding, rotasjonsfiske (fluefiske) med maks 12 stenger på de 17 hølene og overnatting i enkeltrom i komfortabel hytte. August 2012 kan man også kjøpe en pakke som inkluderer opphold og fiske både på Winsens Lodge ved Gaula og Aunan Lodge, de selger totalt 4 stenger på denne måten og for 7 døgn, alle måltider inkludert, enkeltrom og guidet laksefiske begge steder koster det 25550 kr.

De vil tilby både enkeltpersoner og grupper opplevelser med utgangspunkt i laksefisket. De legger vekt på vakker natur, lokal mat og komfortabel innlosjering. De ønsker i så stor grad som mulig å drive med respekt for naturen og en miljømessig bærekraftig

utnyttelse av ressursene. Stedet disponerer 5,5 km sammenhengende i Orkla med 17 forskjellige høler, og samarbeider med 13 elveeiere i Grindal om å få til dette. Det meste av strekningen er dobbeltsidig og de ulike hølene har ulike fordeler, noen er bra på lav vannstand, noen er bra på høy vannstand. På den måten tilbyr de laksefiske under de fleste forhold. Fiskesesongen varer fra 1. juni - 31. august.

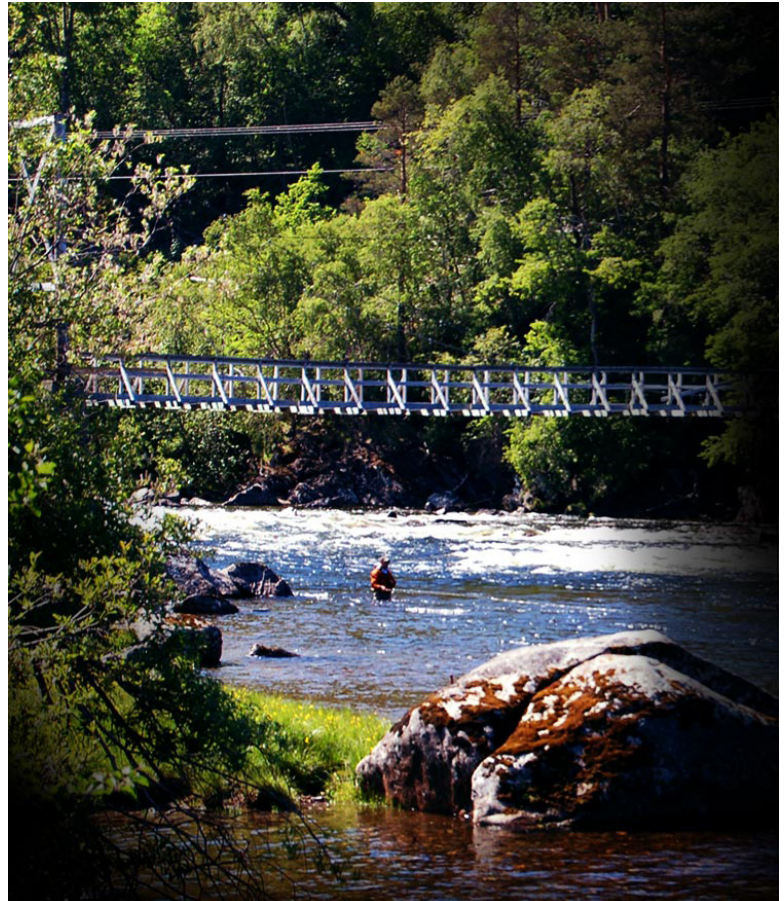
Vegard Heggem mottok Bygdeutviklingsprisen i 2008 fra Innovasjon Norge Sør-Trøndelag for sitt arbeid med Aunan Lodge.

Ettersom dette er et relativt nytt sted innenfor laksefiske og overnatting fokuseres det nesten utelukkende på bilder av elv, fisk og fiskere på nettsida. Forøvrig en veldig moderne og bra utseende nettside for markedsføring av stedet. Her kan få du opplysninger om vær og vannstand, mulighet til å se webkamera og direkte linker til facebook og twitter for Aunan Lodge.

SAMMENLIGNING AUNAN LODGE OG NYHEIM

Stedet drives helt og holdent som et sted for eksklusiv laksefiske og er bygd opp de siste 10 årene. De har både norske og internasjonale gjester. Stedet fokuserer utelukkende på laksefisket.

Kilde: <http://www.aunan.no/> Besøkt 15.07.12

WINSNES LODGE

Winsnes Lodge ligger ved elva Gaula mellom Støren og Singsås i Midtre Gauldal kommune i Sør-Trøndelag. Stedet er opprinnelig en gård som har huset familien Winsnes i mange generasjoner. Fra én opprinnelig Winsnes gård har det oppstått 6 gårder. Den ene av disse er Winsnes Lodge og kalles for Storstuu Winsnes. Bygningene på Storstuu Winsnes er fra 1600-tallet, 1700-tallet og 1800-tallet, der låven og uthusene er de eldste. Våningshuset ble bygget rundt 1880. I 1882 startet engelske laksefiskere å komme til stedet (kjent som "salmon lords" blant nordmennene på stedet). Fram til første verdenskrig kom engelskmenn på regelmessige besøk til gården for å fiske laks.

I dag drives Winsnes gård som et moderne gjestgiveri, lodge og aktivitetssenter for laksefiskere av Anne Marit Winsnes-Hayes og hennes engelske ektemann Matt Hayes. De har 7 soverom og tilbyr hel- eller halvpensjon til gjestene. Av aktiviteter er laksefiske selvsagt sentralt, men det er også mulig å bruke stedet som utgangspunkt for jakt, riding og villmarksturer. Skulle for eksempel fiskerne ha konene med på turen ordner de et eget opplegg med blant annet massasje, aromaterapi, fjellturer og shoppingturer hvis kona ikke er en like ivrig fisker som sin mann.

Fiske med Green Highlander-fluen er svært utbredt på stedet. Gaula er en meget god lakseelv og hvert år blir det tatt fisk på over 20 kilo i elva. Elva har også en svært stor produksjon av laks. Winsnes er en del av *Gaula fluefiskevenner* som roterer på fisket i elva,

slik at det hver uke kun er åpent for 16 stenger i de 10 hølene som foreninga har til disposisjon, inkludert Winsnes sine egne.

Guiding, hjelp og opplæring i laksefisket er også mulig å få. Dette er for eksempel godt egnet for grupper som kan få egne kurs. Hvis du er nybegynner er det sammen med overnatting, mat og fiskekort inkludert ekstra guiding ved en guide som fisker sammen med deg i 8 timer per dag.

Matserveringen på stedet kommer selvsagt ikke i konflikt med de beste fisketidspunktene og alt er lagt opp til at man kan bruke så mye tid som mulig på fisket. Det er 250 meter å gå fra huset til elva og skulle det være ønskelig kan man få servert maten ved elva også.

Av romlige fasiliteter har de spiserom og stue til felles benyttelse. Overnattingsrommene er enkle, men komfortable. Av de totalt sju rommene har fem privat bad og alle rommene er dobbeltrom. De tilbyr selvsagt tørkerom for klær og utstyr og frysekapasitet for fisken.

Kilde: <http://www.gaulasalmon.co.uk/> Besøkt 16.07.12

SAMMENLIGNET MED NYHEIM

Størrelsesmessig mye av det samme. Winsnes har klart å beholde lodge-virksomheten og fokuserer på eksklusivt fiske av laks i elva.

ELVERHØY

Elverhøy ble bygget av Lady Arbuthnott som sommersted. Hun kjøpte Løkjen gård sommeren 1869 og ga den tilbake sitt gamle navn Leikvin. Hun bygget seg et flott hus i engelsk stil på tomten. Hovedhuset på Leikvin gård fungerte som tjenerbolig for den engelske familien. I dag er hovedhuset Sunndal Bygdemuseum. Hennes engelske bank gikk konkurs i 1886 og alt hun eide ble solgt på tvangsauksjon, inkludert Elverhøy. Da kjøpte Ernest Prettyman og Ida Bridgeman, Countess of Bradford, stedet. Elverhøy er fortsatt i familiens eie og dagens eier John Bridgeman er nevø av Ida Bridgeman. Sammen med Elverhøy eier de fiskerettigheter i Driva og bruker stedet selv noen uker hver sommer. Familien Prettyman/Bridgeman tok i mot sommergjester på Elverhøy og leide ut huset til andre engelskmenn under engelsktida. Også i dag er det mulig å leie huset.

Kilder: Grødal, M. (2004)

ELVERHØY OG NYHEIM

Begge stedene er bygget som sommervillaer av og for engelskmenn som kom til Sunndalen for å nyte naturen. Lady Arbuthnott var ikke like interessert i fiske som de var på Nyheim.

Elverhøy er bygget nesten 40 år tidligere enn Nyheim og det kan man se i den arkitektoniske stilen. Elverhøy har, typisk for sveitserstil, krysspostvinduer og halvannen etasje.

Men det er mange ting som er like. Fargene utvendig, Nyheim var opprinnelig grønt og hvitt slik som Elverhøy. Verandaen med pulttak langs den ene gavlveggen, der taket ikke går høyere enn første etasje. Høye og smale vinduer på hver side av døra. Det er også dekorerte lister på Elverhøy sånn som på Nyheim.

Fra Elverhøy er det bevart mye mer av interiør og inventar som servise og tekstiler. Folkene på Elverhøy kan også se ut til å ha vært rikere enn de på Nyheim, mange av tingene som er bevart vitner om dette. Lady Arbuthnott delte også ut rundhåndet til folk og formål i bygda.

Den største forskjellen er kanskje at på Elverhøy eide engelskmennene også elva fordi de kjøpte et gammelt bruk med jord. På Nyheim eide de huset, men elverettighetene måtte leies fra gården som engelskmennene også hadde leid tomten fra.

Kilder foto:

1, 3 og 4 <http://www.madsno.com/slekt/elverhoei.htm>

2 http://www.kortreist.no/turer/nordvestlandet/more_og_romsdal/1563_sunndal/article13897.ece

1

2

3

4

TOTENGATA 3 - LØKKEHUS PÅ VÅLERENGA I OSLO

Totengata 3 på Vålerenga i Oslo er et typisk eksempel på forstadsbebyggelsen i Oslo fra tidlig 1820-tall. Huset er det eneste gjenværende bygget i Rosendal løkke, tidligere Langerud under Valle. Huset ble bygget i 1823, og senere påbygget i 1838 og 1848. Slik det står nå er det tilnærmet slik det var etter siste utbygging. Det ble gitt rivingstillatelse i 1992, men huset ble bevart etter initiativ fra arkitekt Bjørn Erik Tandberg, som har prosjektert rehabiliteringen og tilbygget.

Det gamle huset har bevart det laftede stuerommet fra 1823, malt med limfarger. Kammers og en mindre stue i panelt utmurt bindingsverk er delvis bevart. Arkitekten sier han har vektlagt gjenbruk av materialer med tidsdybde både i interiør og eksteriør. Himlingsbord under den utkragete takkonstruksjonen og panel mot gaten fra henholdsvis 1823 og 1848 er bevart. Den kalkete steinkjelleren under huset som trolig er eldre enn huset selv er bevart, med steingulv og eldre steinmurer.

I denne forstadsbebyggelsen var husene i tre, med bolighuset mot gaten og en bakenforliggende hage eller gård. Tomtene ligger tett. Tradisjonelt ble bygningsmassen utvidet bakover langs tomtegrensene hvis man hadde behov for flere bygninger. Det nye tilbygget følger nettopp denne tradisjonen og ligger langs grensa og sørger for både avskjerming mot naboene og at bakgården er bevart. Tilbygget er koblet til det gamle huset i det opprinnelige portrommet. På denne måten fikk arkitekten bevart mest mulig av

hagearealet. Den nye bygningskroppen er 11 meter lang og består av drivhus, kjøkken og spiseplass. Alle funksjonene er samlet i en lang, felles benk, som både er spisebord, kjøkkenbenk og plantebenk. Kjøkkenet har glassfasade mot hagen, kompakttak og overlys i bakkant. Tilbygget er en kontrast til det gamle laftehuset med sine mørke og historiske interiører. Kjøkkenet er motsatt, det er modernere og lyst og oppleves som et rom i hagen.

Arkitekt Bjørn Tandberg har som arkitekt og privatperson engasjert seg sterkt i bevaringen av gamle løkkehus på Vålerenga og tatt initiativ til kjøp og videreformidlet salg til andre privatpersoner av blant annet totalskadete hus for bevaring.

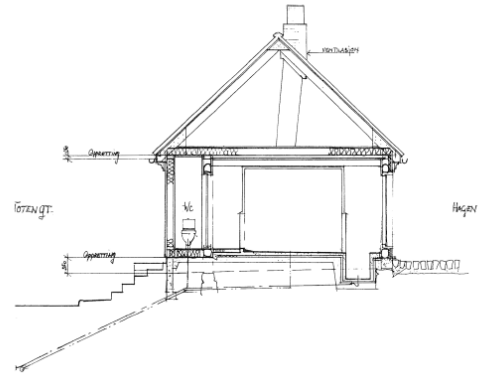
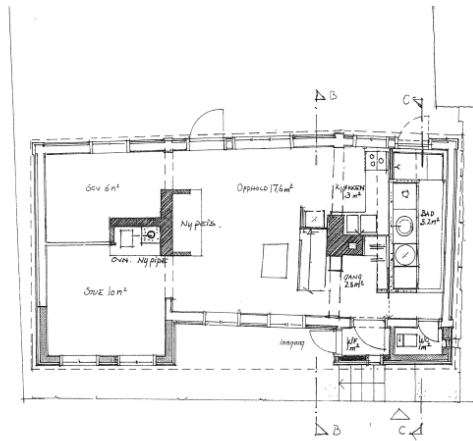
Restaurering: påbegynt 1996, gjennomprosjektert rehabilitering 1996-1997, ferdigstilt 2000
Påbygg: påbegynt 2006, ferdigstilt 2008

Kilder, tekst og bilder:

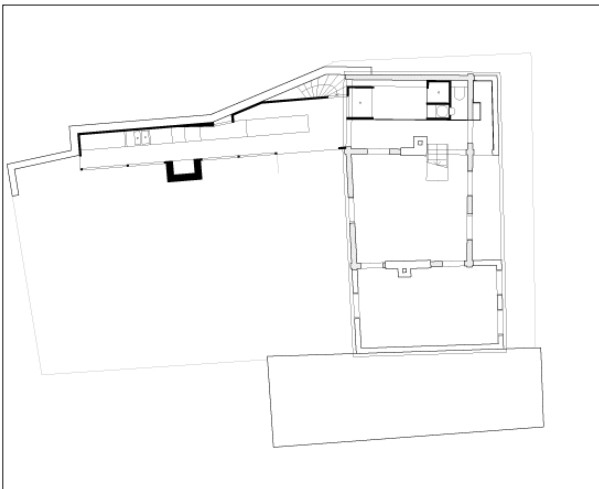
Dagbladet på nett, hentet 17.08.2012 fra <http://www.dagbladet.no/2012/08/17/tema/klikk/bolig/kjokken/23010600/>

Tandberg arkitekter, hentet 18.08.2012 fra <http://www.tandberg-arkitekter.no/bygget/totengata3/totengata3.php>

Tandberg arkitekter, hentet 18.08.2012 fra <http://www.tandberg-arkitekter.no/bevaring/lokkehus/lokkehus.php>

Kontrast mellom nytt og gammelt - som virkemiddel og som bevaringsstrategi
Overlys i nybygg - kvalitetene i det nye bygget er annerledes enn i det gamle, gir eiendommen noe annet, blir en kontrast

Samlende

Hage

En annerledes opplevelse i det nye bygget sammenlignet med det gamle - skape forskjeller

Tradisjonell utnyttelse av tomte

Hage/bakgård

Materialbruk - kontrasterende, la det gamle huset være noe for seg selv

Framhever det det gamle huset? Smelter det sammen til et helhetlig anlegg?

Hvordan er helheten?

STOKKØYA SJØSENTER - PIR II ARKITEKTER

Stokkøya Sjøsenster er består av mange ulike bygninger. I åsen bak stranda ligger fritidsboliger, kalt kysthusene, noen er i privat eie og andre leies ut av sjøsensteret. Strandbaren ble bygget i 2005. Strandbaren skulle være et møtested for hyttefolket, men har etter hvert utvidet seg til å være et sted folk drar for å besøke. Det er satt opp på murene av en gammel sementfabrikk. Strandbaren har store glassflater ut mot havet. Det er satt opp som et slags "skur på stranda" og deler av trematerialene kommer fra eiernes egen skog. I 2008 startet byggingen av SUB-husene (Sove Under Bakken eller sub-terrain). Forbildet var gamle jordkjellere, men med en langt høyere standard. De ligger like overfor Strandbaren og har glassdører som åpner seg ut mot havet. SUB-husene er bygget i betong og glass, med blant annet tekstil og seilduk innendørs for å myke opp. Arkitektene for alle tre prosjekter er Ogmund Sørli og Ragnhild Erdal i Pir II arkitekter.

På Stokkøya står opplevelsene i fokus. Det er mulighet for å dra på seiltur, leie kajakk eller seilbrett. Det er mulig å gå i fjellet eller dra på fisketur. Dykking er mulig, det samme med et bad i sjøen, selv om vannet er kaldt eller i en varm badestamp. Du kan også leie sykkel eller seilejolle. Sjøsensteret tilbyr også teambuildingsaktiviteter for de som ønsker det.

I Strandbaren er det mulig å kjøpe både lunsj og middag. Åpningstidene tilpasses sesongen, om sommeren er det åpent hver dag, ellers har de åpent enkelte ukedager og i helgene. På kveldene om

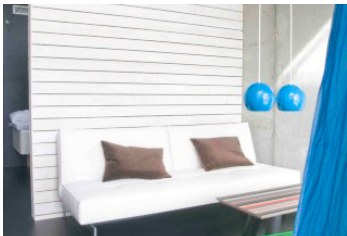
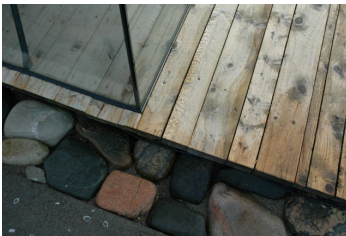
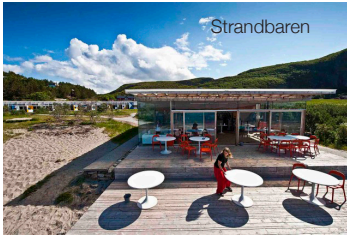
sommeren har de fleksibel stengetid, alt etter hvor mange gjester de har.

Dette skriver de selv om matserveringen:

På Strandbaren venter vi på å gi deg en smaksopplevelse. Menyen baserer seg på ferske råvarer fra havet, kjøtt fra egen gård og ellers det årstidene byr på av gode saker. Våre dyktige kokker komponerer ny meny hver dag, og tilbehøret i glasset tilpasses vårt kjøkken av de beste i bransjen.

Kilde: <http://www.stokkoy.no/>

UNION HOTEL ØYE

Øye i Norangsdalen, Sunnmøre. Bygget i 1891 i sveitserstil. I sin helhet levert av trevareprodusenten M. Thams & Co i Trondheim. Åpent i sommersesongen. 27 rom, alle innredet med omtanke og navngitt etter de storhetene som har overnattet der: Kaiser Wilhelm, Knut Hamsun og Edvard Grieg. Du finner luksus og et sus fra svunne tider, og selvsagt ikke tv eller telefon på rommene. Skal være et levende museum som tar deg med tilbake i tid.

Huset har vært gjenstand for til dels store forandringer. Et funksjonalistisk tilbygg i én etasje kom til på 1930-tallet. En av svevegavlene mot veien ble revet og dette gav plass til et takoppløft som ga rom for flere overnattingsrom i tredje etasje. Det nye takelementet flankeres av to tårnaktige karnapper.

Skal nå bygges på med en ny fløy. Utbyggingen gir blant annet helårsåpent hotell, konferansesal med plass til 100 personer i en ny, utvidet del av kjelleren. 28 nye rom, ny spisesal og vinterhage med plass til 100 personer. Lagringsplass for ski/utstyr.

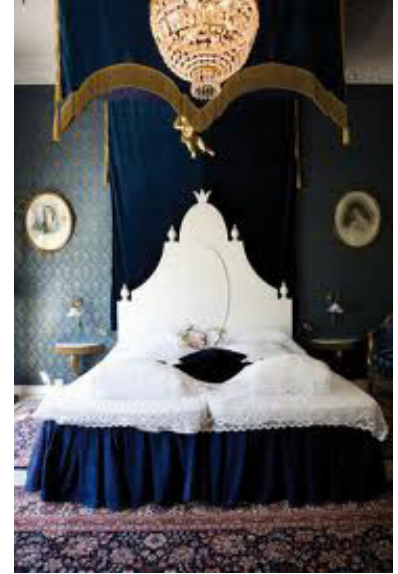
Byggherren ønsket seg et tilbygg i sveitserstil. Arkitektene tenkte umiddelbart på et konstruerende tilbygg. Arkitektene oppdaget etter hvert de kvalitetene som ligger i sveitserhuset og gjennom en erkjennelse av at dialog i rom og tid er viktig, bestemte de seg for å tegne et tilbygg i samme stil. Riseng & Kiehl AS Arkitekter vil «(...) tilføre eksisterende bygning et nytt kapittel i en allerede eksisterende tekst.»

Det er langt fra vanlig å bygge tilbygg til eksisterende vernede bygninger i som en stilkopi. Prosjektet er derfor svært omdiskutert, men er nå godkjent av Riksantikvaren.

Kilder: <http://www.arkitektnytt.no/utvidelse-av-union-hotel-oye>, 26.11.12
<http://www.nernett.no/web/?do=article&id=13429>, 26.11.12

Sveitserstil og stilkopi - riktig eller galt å kopiere? Hva med inntrykket av når noe er bygd? Historieforfalskning? Er det ikke mulig å tilpasse arkitektur på en annen måte enn kontrast og kopi? Forskjell på tilbakeføring og nybygg?

OLAVSROSA: STEDER SOM FORMIDLER NORSK KULTURARV

VILLA NORANGDAL

INTERNASJONALT + LOKALT

Boutique Hotell

Norangsdalen, Sunnmøre

Internasjonale designikon blandet med klassikere fra det sunnmørske møbeleventyret.

Spinner videre på kongelige gjester, britiske fjellpionerer, ålesundsdamer på husmorferie, rallere og levemenn.

Anbefaler barnefamilier å ta inn et annet sted, ikke tilrettelagt for barn.

Serverer global mat: lokale råvarer tilberedt på globalt vis, med utvalgte viner.

ÅMOT OPERAGÅRD

URBANT PÅ BYGDA

Helhetlig og autentisk tun fra slutten av 1800-tallet.

Sveitserhus, låve, vognhus og verksted.

Gjestene inviteres til å oppleve måltid med smak av Sunnfjords kulturlandskap.

Spesialisert på opera, mat & vin, har vinkelter

Større selskap i låven og på tunet, mindre i spisestuen

Kortreist mat, nyetablert kjøkken- og frukthage.

Eksklusiv overnatting, totalrestaurert sveitserhus.

To suiter med i alt tre rom.

Prydhage foran hovedhuset, tilbakeført i klassisk 1890-talls stil med grusganger, pryd- og nyttevekster.

PÅ SMÅ STEDER MÅ MAN FINNE EN NISJE OG GJØRE SEG UNIK.

ET GAMMELT HUS ER I SEG SELV IKKE NOK. MAN MÅ TILBY NOE SOM DE ANDRE GAMLE HUSENE IKKE TILBYR.

WALAKER HOTEL

Solvorn, ved Sognefjorden i Luster kommune. Rett over fjorden for Urnes stavkirke. Hotellet drives av 8. og 9. generasjon Nitter Walaker.

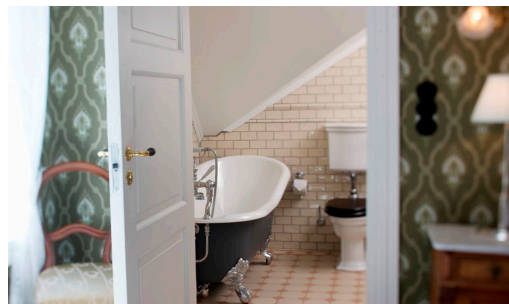
Norges eldste hotell, anno 1640. Nå en attraksjon i seg selv.

Opprinnelig navn: Vollåker, forfinet til Walaker.

Historisk hotell. Atmosfære!

Hage, lysthus, blomster, kurvstoler.

Fast 4-retters middag med vinanbefalinger kl 19.30 i restauranten i hovedhuset.

HOUSE ROLY - ATELIER D'ARCHITECTURE BRUNO & PARTNERS

MODERNE + GAMMELT

Andre materialer, konkurrerer ikke, kontrast, framhever det originale, underordnet

Huset er et gammelt uthus som i 2002 ble utvidet og transformert til et bolighus. Nå fungerer det som bed & breakfast. Arkitektene introduserte stålkonstruksjoner for å lage en messaninetasje. De trakk stålkonstruksjonene videre ut og laget en stue med glassvegger som åpner seg mot naturen utenfor. For arkitekten var det viktig at den solide opprinnelige konstruksjonen fortsatt skulle ha den største oppmerksomheten. Det nye skulle være en myk kontrast til det gamle og ikke ligne på eller etterligne de eksisterende strukturene.

Kilde: <http://www.erpicum.org/project.php?id=6>

INDUSTRIGATEN 52, OSLO - DIV.A ARKITEKTER

div.A eiendom kjøpte denne eiendommen i 2002. Den besto opprinnelig av en forgård med stue og kjøkken og bakgården med stall og vognremisse. Etter 4 år fikk firmaet lov av Byantikvaren og Riksantikvaren til å rive stallbygningen og erstattet det med et 3-etasjes næringsbygg i bakgården. Brannkrav gjorde at nybygget er en prefabrikert betongboks plassert inntil tomtegrensen på to sider. Avstanden mellom nytt og gammelt bygg er stor nok til å danne et lite atrium. Fasaden i det nye bygget mot det gamle er helt og holdent i glass for å slippe inn nok lys til kontorarealene. Det eksisterende bygget ble rehabilitert med nye vinduer, nytt tak og etterisolering. Arkitektkontoret holder selv til i bygningene.

Kilde: http://www.diva.no/?portfolio=industrigaten-52_oslo og <http://www.dagbladet.no/2011/06/24/magasinet/sondag/arkitektur/byggebransjen/design/17053097/>

Form og størrelse - holder seg i bakgrunnen, enkelhet

KNOCKTOPHER FRIARY - ODOS ARCHITECTS

Tilbygg til og ombygging av et eksisterende munkekloster i Kilkenny, Irland.

Eksisterende tilbygg ble revet og det ble laget en ny masterplan for området, med en sentral plass i midten. Den originale klosterbygningen ble beholdt som den var og dens bakre fasade er et viktig plassdannende element sammen med det nye bygget.

Arkitektene holdt materialpaletten til et minimum, med trepaneler, plaststøpt betong og doble glassfasader. I det nye bygget ønsket arkitektene at skillet mellom ute og inne skulle være så lite som mulig, betongen er trukket langt inn i bygningen.

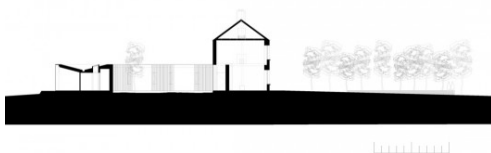
MATERIALER KONTRASTER

enkelhet, innramming

harmoni - farger

tun - plassdannelse

Nytt møter gammelt

SCHLÄGERGÅRDEN, OSLO

Lilleakerveien 30 i Oslo. Schlänergården eies av Mustad Eiendom. Utskilt fra Øraker gård i 1851 og solgt til glassmester Johan David Schläner. I 1920 overtok O. Mustad & Sønn eiendommen, som brukte husene som boliger for sine arbeidere på den nærliggende fabrikken. I dag er anlegget fredet og består av tre bygninger; hovedbygning, sidebygning og uthus. Hele bygningsanlegget ble totalrehabilitert i 2009-2010 i nært samarbeid med byantikvaren i Oslo.

Kilde: <http://mustadeiendom.no/lilleakerveien-30-schlagergarden/>

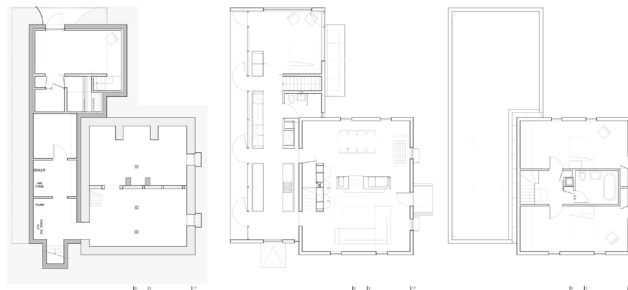
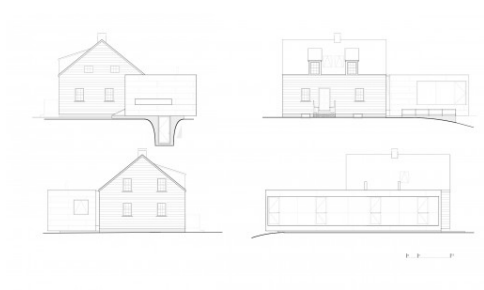
TEN BROECK COTTAGE - MESSANA O'RORKE ARCHITECTS

Columbia County, New York, USA.

Kontrasten mellom de to bygningskroppene skal skape klarhet.

Minimalt - inspirert av de første immigrantere og mobile trailer-hjem i området.

Arkitektene fjernet tidligere renoveringers endringer og tilbygg, og fant tilbake til den opprinnelige formen.

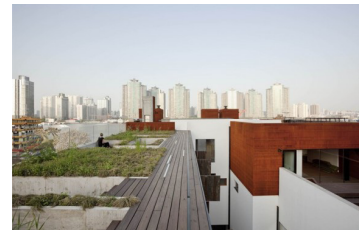

THE WATERHOUSE - NHDR ARCHITECTS

En forlatt industribygningen er transformert til et hotell. Stedet er Shanghai, nær Huangpu-elven. Fra taket er det vidt utsyn over byen. Nye elementer og tilbygg er holdt i hvit og cortenstål.

Kilde: <http://qenbleu.blogspot.no/2012/02/waterhouse-by-nhdr-architects.html>

Enkel materialbruk - fin palett

HOUSE DS - GRAUX & BAEYENS ARCHITECTEN

Utvidelse av et murhus fra 1970-tallet i Destelbergen, Belgia. Typisk hus for området, skal etterligne gamle bondegårdshus. Fin kombinasjon: teglsteinen mot det svarte og minimalistiske. Arkitektene tok vare på den eksisterende bygningen og ønsket at den nye delen skulle være en kontrast og dissonans til det gamle. De ville ha et skarpt forhold mellom gammelt og nytt.

Kilder:

<http://qenbleu.blogspot.no/2012/02/house-ds-graux-beyens-architecten.html>

<http://www.graux-baeyens.be/index2.html>

ØNSKET KONTRAST

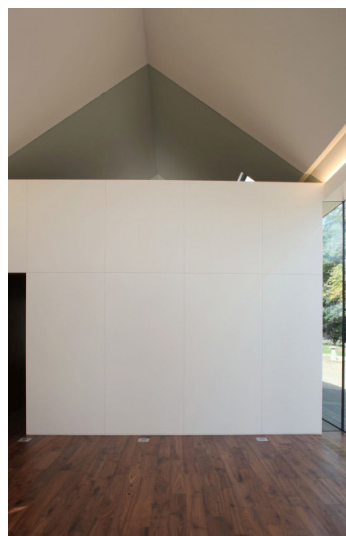

DE LA BECHE - VW+BS ARCHITECTURE AND DESIGN

Utvidelse og ominnredning av et stort hus fra 1800-tallet i engelske Berkshire for en familie med seks barn og mange dyr. Huset var allerede forandret mange ganger innvendig opp igjennom årene, noe som hadde resultert i mange og mørke rom. Arkitektene åpnet opp og rasjonaliserte, laget lyse flater og satte inn flere vinduer. Det nye bygget balanserer den originale L-formen på huset og blir en ekstra fløy som rammer inn gårdsplassen foran huset. Ved å plassere den nye bygningen på en lavere del av tomte har de kunnet bygge høyere og dermed slippe inn mer lys uten at det har gått ut over eksisterende bygnings lysforhold og uten at tilbygget har blitt dominerende.

Kilde: <http://vwbs.co.uk/projects/de-la-beche/>

PURCERS CROSS - DAVID MIKHAIL ARCHITECTS

KONTRAST

Ombygging og
erstatning av
eksisterende
tilbygg på
baksiden av et hus
i Fulham, England.

Kilde: <http://www.davidmikhail.com/projects.php/Purcers-Cross-18/>

TREDEGAR SQUARE - DAVID MIKHAIL ARCHITECTS

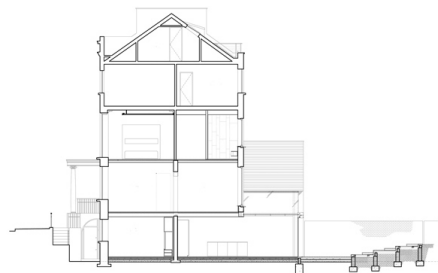
Verneverdig murhus i England ombygd og påbygd på bakgårdssiden i tre og glass. Beholdt lange siktlinjer gjennom hagen og fra entreen. Endret nivåene i hagen slik at det ble direkte utgang fra den nye stua, som har ett stort glasstak. En hemmelig port mellom nabohagene gjør det lettere gå på besøk til hverandre.

Kilde: <http://www.davidmikhail.com/projects.php/Tredegar-Square-10/>

LYS, ÅPNE MOT HAGEN

remodelled elevation

remodelled section

UTVIDELSE AV WAGNERMUSEET - SeARCH ARKITEKTER

En utvidelse av Wagner Museum i Bayreuth, Tyskland, med nye bygninger liggende i hagen rundt den gamle bygningen som i dag huser museet. Arkitektene ønsker å oversette Wagners komplekse og store komposisjoner til arkitektur og opplevelser i det 21. århundre gjennom å ta i bruk moderne teknologi både i bygningene og til formidlingen.

Kilde: <http://search.nl/#!content/wagner-museum>

GAMMELT, ERVÆRDIG HUS - NYTT OG VELDIG MODERNE

PÅBYGGG ELMHOLTVEIEN 6, OSLO - JØRN NARUD

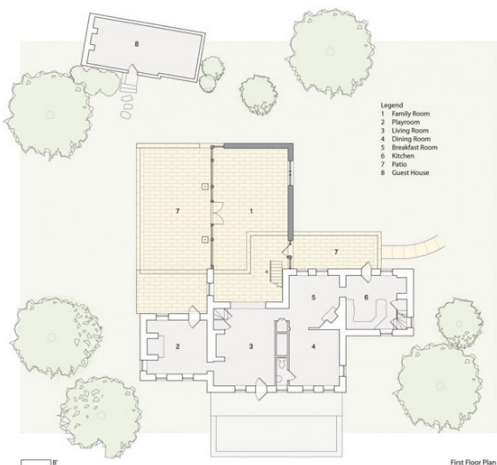

1930-talls hus på Skøyen i Oslo fikk påbygg i betong i 1990. Stilmiks: gammeldags kos og moderne kulde.

Kilde: <http://www.dn.no/d2/arkitektur/article2318093.ece>

FARMHOUSE ADDITION - WYANT ARCHITECTURE

Pennsylvania, USA. Arkitektene lager et nytt skjermet uterom ved det nye inngangspartiet. Spiller på lag med de eksisterende bygningene. Kilde: <http://www.wyantarch.com/farmhouse-addition.php#>

- Legend
- 1 Family Room
  - 2 Playroom
  - 3 Living Room
  - 4 Dining Room
  - 5 Breakfast Room
  - 6 Kitchen
  - 7 Porch
  - 8 Guest House

First Floor Plan

- Legend
- 1 Master Bedroom
  - 2 Master Bath
  - 3 Dressing Room
  - 4 Deck
  - 5 Office
  - 6 Bath
  - 7 Bedroom
  - 8 Exercise Room

Second Floor Plan

HÅBAKKA - 3RW ARKITEKTER

Nybygg i tilknytning til
eksisterende tun, Håbakka i
Rosendal, Hardanger.

3RW arkitekter - www.3rw.no

Nytolking
Passe til, men ingen
herming
Tilpassing til tomt

JUVET LANDSKAPSHOTELL - JENSEN & SKODVIN

Kilde: <http://jsa.no/photos/Juvet/index.html>

BESKYTTELSESBYGG FOR UTGRAVINGER FRA ROMERTIDEN - PETER ZUMTHOR

ENKEL
KONSTRUKSJON

KULTURMINNET I
FOKUS

LYS

SPA OG NATURPARK - LUÍS REBELO DE ANDRADE

Kilde: <http://www.dezeen.com/2012/12/07/eco-resort-pedras-salgadas-by-luis-rebelo-de-andrade-diogo/>

NASJONALE TURISTVEGER: FLYDALSJUVE - 3RW ARKITEKTER

Materialbruk

**Hente fra stedet, bli inspirert av stedet
Nytt + gammelt for å lage ny konstruksjon**

Flydalsjuvet rasteplass
3RW arkitekter - www.3rw.no

NASJONALE TURISTVEGER: JEKTVIK FERGEKAI - ARKITEKT CARL VIGGO HØLMEBAKK

Objekt i landskapet - tilføre nye kvaliteter

Kilde: <http://www.nasjonaleturistveger.no/no/helgelandskysten/jektvik>

NASJONALE TURISTVEGER: FRILUFTSFYRET KVASSEHEIM, JÆREN

Fyret ble bygget i 1905 og var bemannet fram til 1990. Nå ombygd til kafé og informasjonssenter. En del av Jærstrendene landskapsvernområde.

Arkitekt for ombyggingen: Helge Schjelderup sivilarkitekter AS

Kilde: <http://www.nasjonaleturistveger.no/no/jaeren/kvasseheim>

NASJONALE TURISTVEGER

TROLLSTIGENPLATÅET - REIULF RAMSTAD ARKITEKTER AS

Arkitekten om prosjektet:
Prosjektet sørger for en rikere sted- og naturopplevelse av Trollstigenplatået. Bevissthet rundt arkitektoniske elementer og materialer understreker stedets lynne og karakter, og den besøkenes opplevelse forsterkes gjennom velfungerende og tilpassede publikumsfasiliteter. Arkitekturen preges av tydelige og presise overganger mellom planlagte soner og det naturlige landskapet. Gjennom vann som dynamisk element - fra snø, via rennende til fallende vann - og fjellmasser som statisk element, søker prosjektet gjennom en serie med preposisjonsforhold å beskrive og forsterke det unike landskapsrommet på stedet.

<http://www.reiulframstadarkitekter.no/projects.asp?menu=projects&IDwork=79&submenu=&tittel=Trollstigeplat%20et,%20National%20tourist%20road>

Farger, materialer, skarphet, motstand

EIVINDS ATELIER - ARKITEKT EIVIND ØYEN

Enkelt og fint uttrykk

Kilde: <http://www.lieoyen.no/projects.asp?id=20091082146&flashOrder=33>